

انجمن علمی آموزش و پرورش تطبیقی ایران

دومین کنفرانس بین المللی آموزش و پرورش تطبیقی
دانشگاه کاشان، ایران
International Conference on Comparative Education
kashan University, Iran

بررسی تطبیقی تکنولوژی‌های نوین آموزشی در ایران و انگلستان

سنجش علمی و تضمین کیفیت آموزش

اسداله بابایی فرد*^۱، ندا خداکرمیان گیلان^۲، حمیده پورعسکری^۳

چکیده

هدف اصلی در این پژوهش بررسی کاربردهای آموزش و پرورش تطبیقی ایران و انگلستان است. آموزش و پرورش تطبیقی اقتباس و الگوگیری از دیگران در زمینه تعلیم و تربیت است. دیدگاه‌های نظری پژوهش، دیدگاه کارکردگرایی، دیدگاه ستیز و تضاد، دیدگاه تعاملی، دیدگاه انتقادی نوین است. برای نیل به این هدف از روش کتابخانه‌ای - اسنادی استفاده شده و با استفاده از اسناد، مدارک و کتب اطلاعات این پژوهش به دست آمده است. کیفیت فناوری و اطلاعات آموزش و پرورش همواره از جمله دغدغه‌های اصلی آموزش و پرورش در اغلب کشورهای دنیا بوده است. عنوان کاربرد تکنولوژی در تعلیم و تربیت و آموزش شامل هرگونه وسایل ممکن و اطلاعاتی می‌شود که می‌تواند در تعلیم و تربیت مورد استفاده قرار گیرد. نتیجه پژوهش نشان داده است که فناوری و اطلاعات کشور انگلستان در سطح پیشرفته‌ای به سر می‌برد و سیستم آموزش و پرورش آن یکی از پر آوازه‌ترین کشورهای دنیا به شمار آمده است و کشور ایران در این زمینه و در طول تاریخ با فراز و نشیب‌های فراوانی در زمینه تکنولوژی و فناوری آموزش و پرورش همراه بوده و جزء یکی از کشورهای توسعه یافته به شمار آمده است. در مراکز آموزشی انگلستان طرح گسترش ارتباطات و تکنولوژی اطلاعات در سیستم آموزشی به خوبی وجود دارد. در کشور انگلستان فضاها براساس تکنولوژی ساخته شده‌اند و تجهیز می‌شوند. این تکنولوژی پاسخگوی نیازهای درسی افراد است. شیوه‌های نوینی در سیستم آموزش و پرورش ایران به وجود آمده است که برگرفته از نظام آموزش و پرورش انگلستان می‌باشد. سیستم‌های آموزشی از کشوری به کشور دیگر فرق دارند. ایران جزء کشورهای در حال توسعه به شمار آمده است که آموزش و پرورش آن با چالش‌های مختلفی روبرو است.

کلید واژه: تکنولوژی، آموزش، آموزش و پرورش تطبیقی، انگلستان، ایران.

1. دانشیار گروه علوم اجتماعی، دانشگاه کاشان، شماره: 09123134374، کدپستی: 8731753153 (Email: babaiefardm@gmail.com).

2. دانشجوی کارشناسی ارشد مطالعات فرهنگی، دانشگاه کاشان (n.khodakaramian.g@gmail.com).

3. دانشجوی کارشناسی ارشد مطالعات فرهنگی، دانشگاه کاشان (hamidehpooraskari@gmail.com).

انجمن علمی آموزش و پرورش تطبیقی ایران

دومین کنفرانس بین المللی آموزش و پرورش تطبیقی
دانشگاه کاشان، ایران
International Conference on Comparative Education
kashan University, Iran

1. مقدمه

امروزه با ورود فناوری‌های نوین آموزشی و به‌خصوص دسترسی به اینترنت در بین جامعه فراگیر در مدارس و تأثیر پذیری آنها از فرهنگ‌های جهانی و غیر بومی، موقعیتی به وجود آمده است که آموزش و پرورش ناگزیر است تا کارکردهای نوینی را متناسب با نیازهای زمان برای خود برگزیند. گزینش و دستیابی به کارکردهای نو مستلزم نگاهی نو به نظام آموزش و پرورش است. آنچه تلقی از نظام‌های نوین آموزشی را به عنوان یک تکنولوژی مدرن آموزشی و نه به عنوان یک چالش در نظامی آموزشی به ما می‌شناساند، تأثیرات این فناوری‌ها در به کارگیری وسائل کمک آموزشی در کلاس درس برای قوت بخشیدن به یادگیری فراگیران است که در عصر کنونی دیگر نمی‌توان مدرسه و کلاس را به شکل سنتی که در زمان گذشته اداره می‌شد، هدایت نمود. امروزه دانش‌آموزان، معلمان، امکانات، فضاهای آموزشی و سایر تجهیزات آموزشی تغییر نموده‌اند و به موازات آن‌ها نوع آموزش‌ها نیز باید تغییر یابد و به فناوری روز مجهز شود (سعادت‌مند، رستگارپور، پوراندخت، 1381: 76).

ورود فناوری اطلاعات و ارتباطات به عرصه فعالیت‌های بشر و گسترش روزافزون آن در قرن حاضر، این فناوری به عنوان ابزاری بسیار کارآمد در اختیار متخصصان و متولیان تعلیم و تربیت به منظور تغییر و بهبود روش‌های یاددهی یادگیری، تعالی بخشی به اهداف تربیتی و اصلاحات آموزشی قرار گرفته است. چنانچه می‌توان با کاربرد مناسب از این فناوری، اهداف تعلیم و تربیت را به شکل کامل‌تری محقق ساخت (احمدی مقدم و احمدی مقدم، 1394). آموزش و پرورش تطبیقی مقایسه تطبیقی رخدادهای آموزشی در کشورهای متفاوت است. هدف اصلی آموزش و پرورش تطبیقی اقتباس و الگوگیری از دیگران در زمینه تعلیم و تربیت است. علم آموزش و پرورش تطبیقی حتی در غرب نیز علمی نوپاست و در مرحله تئوری سازی و تبیین جایگاه خود است. آموزش و پرورش تطبیقی در گوشه و کنار جهان به شدت به فعالیت‌های علمی توجه کرده‌اند که نظام‌های آموزشی را عصاره‌ای از پیام‌های اقتصادی و سیاسی تلقی می‌کند (معدن‌دار آرانی و عباسی، 1398: 104). بررسی تاریخ تحول نظام‌های آموزشی جهان نشان داده است که بیشتر کشورهای پیش رو برای تحقق فناوری و اطلاعات در آموزش و پرورش و مطالعات تطبیقی و پژوهش‌های تطبیقی در زمینه آموزش و پرورش بهره گرفته‌اند. این گونه بررسی‌ها قبل از اقدام به هرگونه برنامه آموزشی نوین خویش باید پرداخته شود و از آن به عنوان شرط لازم برای طراحی نظام آموزشی نوین در راستای فناوری و ارتباطات باشد. برنامه ریزی و فناوری راه و روش و عناصر جدیدی هستند که در تغییرات و بهبود کارها و مطلوبیت آنان موثر هستند. اصلاحات آموزشی، با توجه به آخرین روش‌های آموزشی و فنی و پیشرفت‌های علمی جهان، توجه خاص دارند. این توجه فراگیر و جهانی است و نسبت به دیگر فعالیت‌های اجتماعی از اولویت

انجمن علمی آموزش و پرورش تطبیقی ایران

دومین کنفرانس بین المللی آموزش و پرورش تطبیقی
دانشگاه کاشان ، ایران
International Conference on Comparative Education
kashan University, Iran

خاصی برخوردار است (آرمند، 1394: 3-4). آموزش و پرورش انگلستان سابقه چند هزار ساله دارد ولی تا اواخر قرن نوزدهم آموزش و پرورش انگلستان اجباری و همگانی نبوده و تنها ثروتمندان قادر بودند فرزندان خود را به مدرسه رهسپار کنند (ربانی و همکاران، 1398: 2). انگلیس در نظام آموزش و پرورش خود از از روند کلی آموزش فراگیر در اروپا تبعیت می کند. به موجب قانون اساسی انگلیس همه ی دانش آموزان میبایست در مدارس عادی آموزش ببینند (کاکا جویباری، علی پور، حسن زاده، 1387: 325). نظام آموزش و پرورش ایران همانند سایر نظامها در تلاش برای تدارک امکانات و فناوری و تسهیلات آموزشی، اهداف و نیازهای تکنولوژی را مد نظر دارد.

با توجه به مطالب بیان شده، تفاوت هایی و مشابهت هایی بین ایران و انگلیس وجود دارد. عواملی در فناوری و تکنولوژی های آموزشی این کشورها دخیل هستند و فناوری و اطلاعات کشور انگلستان در سطح پیشرفته ای به سر می برد و سیستم آموزش و پرورش آن یکی از پر آوازه ترین کشورهای دنیا به شمار آمده است و کشور ایران در این زمینه و در طول تاریخ با فراز و نشیب های فراوانی در زمینه تکنولوژی و فناوری آموزش و پرورش همراه بوده و جزء یکی از کشورهای توسعه یافته به شمار آمده است. با استفاده از مقایسه تطبیقی فناوری و اطلاعات این دو کشور در این پژوهش به دنبال این امر هستیم که فناوری و ارتباطات آموزش و پرورش تطبیقی نظام انگلستان چه شباهت و تفاوت هایی با کشور ایران دارد؟

2. پیشینه پژوهش

با توجه به اهداف بیان شده در این قسمت از پژوهش به مطالعات مشابه صورت گرفته در حوزه بررسی تطبیقی فناوری و اطلاعات آموزش و پرورش ایران با کشور انگلستان پرداخته می شود و نتایج آن به صورت مختصر بیان می شود. در زیر به نمونه ای از این پژوهش ها پرداخته می شود.

پکا مرتالا در سال 2019 به پژوهشی تحت عنوان *اعتقاد معلمان درباره ادغام فن آوری در آموزش های خردسالی ترکیبی از تحقیقات کیفی فراشناختی* پرداخته است. شواهد نشان می دهد معلمان بر این باورند که به جای تمرکز فقط روی آموزش و یادگیری که وظیفه آموزش است بر نیازهای اجتماعی، عاطفی و جسمی (وظیفه مراقبت) و پرورش دانش آموزان پرداخته شود. با این وجود، این پژوهش در تحقیقات اعتقادی معلمان که در زمینه ادغام فناوری انجام شده است، تأیید نشده است. این مطالعه با هدف درک دقیق تر از تنوع و نقش اعتقاد معلمان درباره ادغام فناوری بوده است که 35 مطالعه کیفی تحقیق تجربی را با استفاده از روش فراشناختی تلفیق کرده است.

انجمن علمی آموزش و پرورش تطبیقی ایران

دومین کنفرانس بین المللی آموزش و پرورش تطبیقی
دانشگاه کاشان ، ایران
International Conference on Comparative Education
kashan University, Iran

در این پژوهش تمرکز بیشتر روی آموزش‌های خردسالی است و هرچند که در این مقاله اشاره شده است تاکنون هیچ نظری در مورد اعتقاد معلمان دوران کودکی انجام نشده است. آموزش، معاشرت و مراقبت نقش معناداری در اعتقاد معلمان نسبت به استفاده از فناوری دارند. این ترکیب همچنین بیانگر این است که اعتقاد معلمان توسط عوامل خرد و کلام محتوا از جمله سیاست‌های آموزشی ملی و تجربیات شخصی شکل می‌گیرد.

بینگیملاس در سال 2009 در پژوهشی تحت عنوان *موانع ادغام موفق محیط‌های آموزش و یادگیری* پرداخته است. نشان داده شده است که معلمان تمایل بالایی برای استفاده از فناوری‌های نوین آموزشی در آموزش دارند اما با موانع زیادی مواجه هستند. از جمله موانعی که در استفاده از فناوری‌های نوین آموزشی برای معلمان وجود دارد از جمله، فقدان اطمینان، فقدان مهارت و شایستگی لازم و فقدان دسترسی به منابع می‌باشد.

ساحینارابیا و ییلماز در سال 2020 به پژوهشی تحت عنوان *تأثیر فناوری واقعیت افزوده بر دستاوردها و نگرش دانش‌آموزان دوره متوسطه نسبت به آموزش علوم* پرداخته‌اند. این مطالعه با هدف بررسی تأثیر مطالب یادگیری تولید شده با فناوری واقعیت افزوده بر پیشرفت تحصیلی دانش‌آموزان دوره متوسطه و نگرش به این دوره انجام شده است. در این مطالعه از یک طرح شبه آزمایشی استفاده شده است که در آن کلاسهای درس دست نخورده در دو مدرسه مختلف متشکل از یکصد دانش آموز کلاس هفتم دبیرستان به طور تصادفی به دو گروه آزمایش و کنترل تقسیم شده‌اند. در این پژوهش دانش‌آموزان در گروه آزمایش از سطح پیشرفت بالاتری و نگرش مثبت نسبت به گروه درسی نسبت به گروه کنترل برخوردار بودند. نتایج نشان داد که دانش‌آموزان راضی بودند و می‌خواستند در آینده نیز از برنامه‌های کاربردی فناوری واقعیت افزوده استفاده کنند. آنها همچنین هیچ علامتی از اضطراب هنگام استفاده از برنامه‌های واقعیت افزوده نشان ندادند. علاوه بر این، مشخص شد که دستاوردهای دانشگاهی و نگرش دانش‌آموزان در گروه آزمایش همبستگی مثبت، معنادار و متوسط را نشان می‌دهند.

نجفی و همکاران در سال 1394 به پژوهشی تحت عنوان *بررسی میزان استفاده از تکنولوژی‌های نوین آموزشی و ارتباط آن با پیشرفت تحصیلی دانش‌آموزان* پرداخته‌اند. روش مورد استفاده در این پژوهش توصیفی-همبستگی بوده است. نتایج نشان داده که میزان برخورداری و استفاده از تکنولوژی‌های نوین آموزشی در دانش‌آموزان استان سمنان در حد متوسط می‌باشد. همچنین نتایج این پژوهش نشان داده که مهمترین مانع استفاده از فناوری‌های نوین آموزشی از دیدگاه معلمان و مدیران مانع اقتصادی است. پس از آن مهمترین موانع به ترتیب عبارت بودند از موانع راهبردی، آموزشی، فنی، حقوقی و فرهنگی و همچنین بین استفاده از فناوری‌های نوین آموزشی با پیشرفت تحصیلی دانش‌آموزان رابطه مثبت و معناداری مشاهده شده است. در مجموع نتایج

انجمن علمی آموزش و پرورش تطبیقی ایران

دومین کنفرانس بین المللی آموزش و پرورش تطبیقی
دانشگاه کاشان ، ایران
International Conference on Comparative Education
kashan University, Iran

حاکمی از وضعیت مطلوب و متوسط استفاده از فناوری‌های نوین آموزشی از نظر دانش آموزان و نیاز به برنامه‌ریزی در جهت حل مشکلات اقتصادی و رفع موانع آموزشی بوده است.

شیخی و غلامی هره دشتی در سال 1393 به پژوهشی تحت عنوان **نقش فناوری اطلاعات و ارتباطات در آموزش** پرداخته‌اند. در این پژوهش سعی شده است به نقش فناوری اطلاعات و ارتباطات در آموزش پرداخته شود. روش مورد استفاده در این پژوهش توصیفی-تحلیلی بوده است. مواد پژوهش در این مقاله شامل کلیه منابع (کتاب‌ها، مقالات، پایان‌نامه‌ها) مرتبط با موضوع مورد بررسی می‌باشد. در نتیجه فناوری اطلاعات و ارتباطات را می‌توان به عنوان ابزاری نیرومند برای ارتقای کیفیت و کارایی آموزش و یادگیری مورد استفاده قرار داد. توسعه روزافزون ابزارهای مبتنی بر این فناوری‌ها و سرعت فراوان تطبیق آن با نیازمندی‌های انسان، موجب شده تا شکل جدیدی از محیط یادگیری و تعاملی خلاق، فعال و فراگیر ایجاد شود. آموزش مهارت‌های فناوری اطلاعات و ارتباطات، هسته‌ی مرکزی بسیاری از نظام‌های آموزش و پرورش جهان را تشکیل داده است.

با بررسی تمامی تحقیقات انجام گرفته نشان داده شده است که در حیطه موضوع تحقیق اکثر تحقیقات به بررسی تطبیقی نظام آموزشی کشورهای مختلف پرداخته‌اند. اما در این مطالعه به بررسی تطبیقی تکنولوژی آموزش و پرورش ایران و انگلستان پرداخته شده است. خلاصه پیشینه پژوهش نشان داده است که فناوری اطلاعات و ارتباطات را می‌توان به عنوان ابزاری نیرومند برای ارتقای کیفیت و کارایی آموزش و یادگیری مورد استفاده قرار داد. توسعه روزافزون ابزارهای مبتنی بر این فناوری‌ها و سرعت فراوان تطبیق آن با نیازمندی‌های انسان، موجب شده تا شکل جدیدی از محیط یادگیری و تعاملی خلاق، فعال و فراگیر ایجاد شود. فناوری و ارتباطات نقش مهمی را در سیستم آموزشی ایفا می‌کنند. معلمان تمایل بالایی برای استفاده از فناوری‌های نوین آموزشی در آموزش دارند.

3. مبانی نظری اصلی

یکی از مهم‌ترین موضوعاتی که امروزه دست‌اندرکاران تعلیم و تربیت کشور را به خود مشغول کرده است، نحوه‌ی مواجه شدن آموزش و پرورش با فرصت‌ها و تهدیدهای حاصل از گسترش و توسعه فناوری اطلاعات و ارتباطات و برنامه‌ریزی دقیق و اصولی برای بهره‌برداری و استفاده از آن است. در جوامع امروزی، همه‌ی ملت‌ها با هر نظام سیاسی و اجتماعی پیشرفته و یا در حال پیشرفت به مسئله تکنولوژی در آموزش و پرورش می‌پردازند. این توجه تقریباً فراگیر و جهانی بوده است و نسبت به سایر فعالیت‌های اجتماعی از اولویت خاص برخوردار است. دانش

انجمن علمی آموزش و پرورش تطبیقی ایران

دومین کنفرانس بین المللی آموزش و پرورش تطبیقی
دانشگاه کاشان ، ایران
International Conference on Comparative Education
kashan University, Iran

آموزش و پرورش تطبیقی امروزه در اغلب کشورها، دانشی گسترده است که به مقایسه و نقد و تحلیل پدیده‌های تربیتی در یک نظام آموزشی یا چند نظام آموزشی کشورهای مختلف جهان پرداخته است. با توجه به ضرورت وجود پایه نظری، در این بخش از پژوهش به ذکر پاره‌ای از دیدگاه‌های مطرح شده در زمینه تکنولوژی و فناوری کشور ایران با کشور انگلستان پرداخته می‌شود. این دیدگاه‌ها شامل: دیدگاه‌های کارکردگرایانه، دیدگاه ستیز و تضاد، دیدگاه تعاملی، دیدگاه انتقادی نوین پرداخته شده است.

1-3. آموزش و پرورش تطبیقی

آموزش و پرورش تطبیقی در سال 1956 در نیویورک یکی از مراکز علمی مطالعات تطبیقی در زمینه آموزش و پرورش ایجاد گردید. اندیشه تغییر انجمن آموزش و پرورش تطبیقی به شورای جهانی انجمن‌های آموزش و پرورش تطبیقی را در سال 1961 ژوزف کاتز کانادایی مطرح کرد که مورد استقبال هیات رئیسه انجمن و ... قرار گرفت به همین مناسبت یونسکو سال 1970 را سال جهانی آموزش و پرورش نامید. آموزش و پرورش تطبیقی بین المللی که توماس آر.مورسی در سال 1991 آن را به رشته تحریر در آورد.

آموزش و پرورش تطبیقی مسائل و ویژگی‌های کنونی آن نوشته‌های محقق مشهور آموزش و پرورش تطبیقی در سال 1990 سازمان یونسکو آن را منتشر کرد. از جمله اهداف و کاربرد مطالعات و پژوهش‌های تطبیقی در زمینه آموزش و پرورش، کشف حقایق و مسائل تربیتی کشور خویش از طریق شناخت مسائل نظام‌های آموزشی کشورهای دیگر ارزیابی متنی بر واقعیت‌نگری و پرهیز از خود شیفتگی فرهنگی منبعت از قوم‌گرایی، ایدئولوژی و تمایلات ناسیونالیستی افراطی است. اگر نظام‌های آموزشی را بدون توجه به عوامل زیر بنایی آنها مورد مطالعه قرار دهیم اعتبار مطالعه کاهش می‌یابد زیرا مقایسه و تطبیق روبروها ممکن است تشابهات یا وجه اختلاف ظاهری را نشان دهد که راهگشا نیست (آقازاده، 1379: 21). موضوع مقایسه تجزیه و تحلیل و توضیح شباهت‌ها و تفاوت‌های بین دو پدیده یا دو نهاد است طبیعی است که تفاوت‌ها و شباهت‌ها باید با موضوعات مورد نظر مربوط بوده، در متن آنها قرار داده شوند. از این رو عیب اصطلاح «تعلیم و تربیت تطبیقی» این است که مقایسه را به رویدادهای آموزش محدود می‌کند، در حالیکه قلمرو آن با پیشرفت علوم دیگری مانند اقتصاد، جامعه‌شناسی و مردم‌شناسی که به

انجمن علمی آموزش و پرورش تطبیقی ایران

دومین کنفرانس بین المللی آموزش و پرورش تطبیقی
دانشگاه کاشان، ایران
International Conference on Comparative Education
kashan University, Iran

آموزش و پرورش تطبیقی می‌پردازند، وسیع‌تر شده است و دیگر هدف نه صرفاً مقایسه دو نظام آموزشی، بلکه روابطی است که این نظام‌ها با محیط ملی جهانی خود دارند (لوتان کوی⁴، 1375).

امروزه به مدد فناوری اطلاعات، در شرایطی که هر مدرسه یا دانشگاهی و هرکسی برای خود دارای یک سایت مستقل است و هرکس می‌تواند به اطلاعات یک مرکز آموزشی در جای دیگری از جهان دسترسی داشته باشد، امروزه مطالعات تطبیقی به جای روش‌های باستانی و زمان‌بر، گذشته می‌تواند در کسری از ثانیه انجام گیرد. اما همانطور که امکانات روز به روز توسعه می‌یابد، یقیناً انتظارات هم افزون شده‌اند. به نظر می‌رسد امروز بهتر است اندیشمندان آموزش و پرورش تطبیقی بیش از آن که به فکر نحوه دریافت اطلاعات (که بسیار سهل الوصول است) باشند، سعی در یافتن یک چارچوب نظری برای مقایسه‌های منطقی‌تر داشته باشند. امروز بهتر است روشی را ابداع کنیم که مقایسه‌های منطقی‌تر و مناسب‌تر را میسر سازد تا به ما این امکان را بدهد که نه با دنیای امروز بیگانه باشیم و نه مقلد کور و بی‌اندیشه آن شویم. لذا در یک مطالعه تطبیقی باید چارچوب نظری مقایسه‌کنندگان آنقدر قوی باشد که ضمن واقع‌بینی و نجات از دام تبلیغاتی نظام‌های دیگر امکان انتخاب درست را در حجم میلیونی اطلاعات به خوبی داشته باشند. فیلم‌های آموزشی که جنبه اطلاعاتی و گاه حتی تبلیغاتی دارند. در دنیای امروز هر لحظه گردهمایی‌های آموزشی در زمینه مطالعات تطبیقی در اقصا نقاط جهان بر پا می‌شود که می‌توان با حضور در آن‌ها از نزدیک با بسیاری از نظام‌های آموزشی آشنا شد و از تجربیات کشورهای جهان به صورت رو در رو استفاده کرد. استفاده از ژورنال‌های تخصصی بین‌المللی که گاه به صورت آن لاین در اختیار هستند به منظور مطالعات تطبیقی تهیه می‌شوند و منابع مهمی برای این مطالعات به شمار می‌روند. سازمان‌های معتبر بین‌المللی از جمله یونسکو، انتشارات دوره‌ای این دسته سازمان‌ها می‌تواند مبنای ابزار مهمی برای گردآوری اطلاعات تطبیقی در زمینه‌های آموزش عالی به عنوان یک رشته مطالعاتی جدید و آموزش و پرورش باشد (فرجاد، 1388).

3.2. آموزش و پرورش در ایران

در کشور ایران از سال 1306 شمسی به بعد، بعضی از مدارس اقدام به ایجاد آزمایشگاه‌های فیزیک، شیمی و علوم زیستی کردند. در سال 1308 وزارت فرهنگ (سابق)، اداره هنرهای زیبا را تاسیس کرد. این اداره علاوه بر نظارت بر کلیه فعالیت‌های هنری، مسئولیت استفاده از وسایل سمعی و بصری مدارس را نیز عهده دار بود. پس می‌توان گفت که در ایران نیز ابتدا ابزار و وسایل سمعی و بصری بدون توجه به نیازهای خریداری و در مراکزی نگهداری

⁴ Le Than khoi

انجمن علمی آموزش و پرورش تطبیقی ایران

دومین کنفرانس بین المللی آموزش و پرورش تطبیقی
دانشگاه کاشان، ایران
International Conference on Comparative Education
kashan University, Iran

میشود. فیلم‌ها و مواد مورد نیاز بدون توجه به فرهنگ و زبان مردم، و عدم امکان ترجمه‌ی همه‌ی آنها از خارج خریداری و در اختیار مدارس و دانشگاه‌ها قرار می‌گرفت. در سال 1341، اداره‌ای به نام اداره آموزش فعالیت‌های سمعی و بصری وزارت فرهنگ تشکیل شد که بعداً به نام دفتر آموزش سمعی و بصری فعالیت‌های خود را ادامه داد. تلویزیون آموزشی در سال 1343 زیر نظر وزارت آموزش و پرورش تاسیس شد و کار خود را بعد از دو سال با پخش برنامه‌های درسی در زمینه فیزیک، شیمی، جبر، علوم طبیعی، زبان و دستور زبان فارسی شروع کرد. در سال 1352 تهیه برنامه‌های آموزشی به سازمان رادیو و تلویزیون ملی ایران (صدا و سیما جمهوری اسلامی ایران) واگذار شد و برنامه‌های آموزشی با پخش دروس راهنمایی در سال 1353 مجدداً شروع به فعالیت کرد. همزمان با آن تعداد سه هزار دستگاه تلویزیون بین مدارس شهرهای بزرگ کشور توزیع شد. در سال 1354 برای تهیه مواد آموزشی مورد نیاز مدارس شرکت صنایع با سرمایه مشترک وزارت آموزش و پرورش و سازمان گسترش و نوسازی ایران به وجود آمد. هدف این شرکت تهیه و تولید مواد آموزشی مورد نیاز کشور با در نظر گرفتن نظام آموزشی، محتوای برنامه‌های درسی و سطوح و رشته‌های مختلف تحصیلی و با توجه به شرایط اقتصادی و اجتماعی کشور بوده است. در سال 1353 دوره فوق لیسانس تکنولوژی آموزشی تاسیس شد. هدف از تاسیس این دوره تهیه کادر متخصص برای سرپرستی مراکز یادگیری، در بیست منطقه از استان‌های کشور بود. این مراکز می‌بایست مواد مورد نیاز مدارس را تولید کنند و در اختیار آنها قرار دهند. آموزش برنامه ریزی شده یا آموزش برنامه‌ای و تولید مواد براساس آن در همین سال توسط تلویزیون آموزشی در ایران شروع شد. تلویزیون آموزشی، این کار را با سیستم کامپیوتری ساده‌ای بنام سیستم 80، که مجهز به صفحه، صدا، اسلاید رنگی و گوشی بود شروع کرد که برای آموزش کودکان دوره آمادگی به کار گرفته شد. نمونه مرحله چهارم تکنولوژی آموزشی در ایران، ایجاد دانشگاه آزاد ایران است. این دانشگاه با استفاده از روش چند رسانه‌ای، هدفش آموزش براساس نیازهای فردی و تربیت افراد متخصص مورد نیاز جامعه بود. دانشجویان این دانشگاه، بدون دور شدن از محل زندگی خود در آموزش و یادگیری مشارکت می‌کردند. تصمیم بر این بود این نظام آموزشی از رادیو و تلویزیون آموزشی در رساندن پیام به یادگیرندگان، استفاده کند. قبل از آن دانشکده سپاهیان انقلاب نیز برای رسیدن به همین هدف برای آموزش کارکنان دولت با تکیه بر آموزگاران می‌کوشید. مفهوم مرحله پنجم تکنولوژی آموزشی در ایران فقط به صورت مقالاتی پراکنده مورد بررسی قرار گرفته است. این مرحله مفهوم تکنولوژی آموزشی هماهنگ کردن فعالیت‌های همه سازمان‌های اجرائی و آموزشی بخش دولتی و خصوصی برای انجام فعالیت‌های آموزشی است. فعالیت‌هایی که سازمانها را به هدف رشد و توسعه خود نزدیک می‌کند (علی آبادی، 1386).

تکنولوژی آموزشی، می‌توان آن را به کارگیری یافته‌های علمی مرتبط با حیطه آموزش، یادگیری، رسانه‌های آموزشی و علوم ارتباطات برای تسهیل و تثبیت یادگیری دانست. تکنولوژی آموزشی دارای سه جنبه یا بعد است: جنبه اول: جنبه یا بعدی که بر رسانه‌های جدید (معمولاً وسایل سمعی و بصری جدید) و استفاده از آن در امر

انجمن علمی آموزش و پرورش تطبیقی ایران

دومین کنفرانس بین المللی آموزش و پرورش تطبیقی
دانشگاه کاشان، ایران
International Conference on Comparative Education
kashan University, Iran

آموزش و یادگیری تأکید دارد. از این جنبه، تکنولوژی آموزشی به تمام وسایل، ابزار و رسانه‌هایی گفته می‌شود که امر آموزش و یادگیری را تسهیل می‌کند و می‌توان آن را، بعد سخت‌افزاری نیز نامید. جنبه دوم در تکنولوژی آموزشی فراگردها یا روش‌های طراحی نرم‌افزار یا مواد آموزشی است که به یادگیری بهتر منجر می‌شود. از این جنبه و دیدگاه، تکنولوژی آموزشی مجموعه روش‌ها و فراگردهایی است که در طرح، اجرا و ارزشیابی آموزش به کار گرفته می‌شود. جنبه سوم تکنولوژی آموزشی بر ویژگی حل مسأله تأکید دارد؛ به عبارت دیگر، در صورت بروز مشکل در یک نظام آموزشی، اعم از کوچک یا بزرگ و همچنین در صورت نیاز به آموزش در یک محیط خاص، تکنولوژی آموزشی به تبیین مشکل می‌پردازد، یا با توجه به عوامل متعددی که می‌تواند در حل مشکل دخیل باشد، برای رفع آن نیاز یا حل آن مشکل اقدام می‌کند. از این جنبه، تکنولوژی آموزشی مجموعه روش‌ها و راهبردهایی است که با یک دید سیستمی، به تجزیه و تحلیل برنامه‌های آموزشی پرداخته و پس از یافتن مشکلات و علل آن‌ها برای رفع موانع و حل معضلات، راه‌حل ارائه می‌دهد. بنابراین می‌توان گفت تکنولوژی آموزشی به معنای به‌کارگیری آخرین یافته‌های علمی در زمینه‌های سخت‌افزاری، نرم‌افزاری و استفاده از روش‌ها و راهبردهای آموزشی برای اجرای ماهرانه فرآیند یاددهی-یادگیری است. چنان که در جنبه دوم تکنولوژی آموزشی ذکر شد، این جنبه روش‌های طراحی نرم‌افزار یا مواد آموزشی را برای تسهیل یادگیری مورد تأکید قرار می‌دهد؛ در اصطلاح به این جنبه از تکنولوژی آموزشی، طراحی آموزشی می‌گویند. طراحی آموزشی را می‌توان تجویز یا پیش‌بینی روش‌های آموزشی برای نیل به تغییرات موردنظر در دانش‌ها، مهارت‌ها و عواطف فراگیران دانست (فخر آبادی، 1398).

3-3. آموزش و پرورش در انگلستان

کشور انگلستان کشوری است که با قدمت چندین هزار ساله و علاقمند به سنت و فرهنگ و در حفظ ملیت و موارد فرهنگی خود اهتمام می‌ورزد و تکنولوژی و فناوری نقش اساسی در نظام آموزشی این کشور دارد. تغییرات در نظام آموزشی انگلستان 160 سال پیش آغاز شد و این تغییرات عبارتند از؛ تأمین بودجه آموزش و پرورش از بودجه‌ی عمومی، اجباری شدن و همگانی شدن تعلیمات ابتدایی، اجباری و همگانی شدن تعلیمات متوسطه و دایر شدن مدارس فنی است. برنامه‌های آموزشی انگلستان در جهت پیشرفت ارتباطات و اطلاعات در امر آموزشی است (ربانی، 1398: 5). از دهه 1990، دولت انگلستان بر توسعه و گسترش استفاده از تکنولوژی ارتباطات و اطلاعات در مدارس سراسر کشور تأکید نموده است. از جمله مهم‌ترین پی‌آمدهای مثبت اجرای چنین سیاستی می‌توان به ارتقاء سطح دانش دانش‌آموزان و حضور مثبت و گسترده آنان در اقتصاد کشور اشاره نمود. از جمله مهم‌ترین اقدامات دولت انگلستان در جهت توسعه امکانات تکنولوژی در مدارس و مراکز آموزشی کشور می‌توان به برگزاری دوره‌های

انجمن علمی آموزش و پرورش تطبیقی ایران

دومین کنفرانس بین المللی آموزش و پرورش تطبیقی
دانشگاه کاشان ، ایران
International Conference on Comparative Education
kashan University, Iran

آموزشی از طریق امکانات تکنولوژیک نظیر تلویزیون‌های دیجیتالی و شبکه‌های آموزشی اینترنتی و مجهز نمودن کتاب خانه دانشگاه‌ها و مدارس و پارک‌های علمی کشور به امکانات آموزشی دیجیتال و اینترنتی اشاره نمود. از جمله دستاوردهای مهم چنین سیاستی نیز می‌توان به برخورداری تعداد 12 هزار مدرسه و مرکز آموزشی کشور از امکانات آموزشی دیجیتال تا سال 2002 اشاره نمود. از جمله مهم‌ترین اهداف دولت انگلستان در جهت توسعه امکانات تکنولوژیک ارتباطاتی و اطلاعاتی مدارس سراسر کشور که تا سال 2002 به تحقق پیوست.⁵

3-4. دیدگاه‌های آموزش و پرورش

یکی از مهم‌ترین موضوعاتی که امروزه دست‌اندرکاران تعلیم و تربیت کشور را به خود مشغول کرده است، نحوه‌ی مواجه شدن آموزش و پرورش با فرصت‌ها و تهدیدهای حاصل از گسترش و توسعه فناوری اطلاعات و ارتباطات و برنامه‌ریزی دقیق و اصولی برای بهره‌برداری و استفاده از آن است. در جوامع امروزی، همه‌ی ملت‌ها با هر نظام سیاسی و اجتماعی پیشرفته و یا در حال پیشرفت به مسئله تکنولوژی در آموزش و پرورش می‌پردازند. این توجه تقریباً فراگیر و جهانی بوده است و نسبت به سایر فعالیت‌های اجتماعی از اولویت خاص برخوردار است. دانش آموزش و پرورش تطبیقی امروزه در اغلب کشورها، دانشی گسترده است که به مقایسه و نقد و تحلیل پدیده‌های تربیتی در یک نظام آموزشی یا چند نظام آموزشی کشورهای مختلف جهان پرداخته است. با توجه به ضرورت وجود پایه نظری، در این بخش از پژوهش به ذکر پاره‌ای از دیدگاه‌های مطرح شده در زمینه تکنولوژی و فناوری کشور ایران با کشور انگلستان پرداخته می‌شود. این دیدگاه‌ها شامل: دیدگاه‌های کارکردگرایانه، دیدگاه ستیز و تضاد، دیدگاه تعاملی، دیدگاه انتقادی نوین پرداخته شده است.

دیدگاه کارکردگرایانه: دیدگاه کارکردگرایانه به عنوان نظریه توافق نام برده شده است. نهادهای آن متشکل از اجزای همبسته‌ای هستند که دو پیوند با یکدیگر را برقرار می‌سازند. هرکدام کارکرد لازم و معینی را برای گردش کار و بقای کل جامعه انجام می‌دهند. الگوی کلی روابط متقابل بین اجزای نظام جامعه، ساختار آن را تشکیل می‌دهد. هم‌چنین در این ساختار، هر یک از اجزاء، کارکرد یا نقش ویژه‌ای در ارتباط با سایر اجزاء و کل نظام بر عهده دارند. پس پیوند و هماهنگی میان اجزاء، یگانگی و یکپارچگی نظام را به وجود می‌آورد. علی‌رغم تغییراتی که

⁵ . <https://mahshar.com/world/research/edupol/countries>

انجمن علمی آموزش و پرورش تطبیقی ایران

دومین کنفرانس بین المللی آموزش و پرورش تطبیقی
دانشگاه کاشان، ایران
International Conference on Comparative Education
kashan University, Iran

در اجزا و نهادهای اجتماعی اتفاق می‌افتد، همواره در آن تعادلی برقرار می‌شود که ثبات و پایداری نظام را تضمین می‌کند و سرانجام توافق نظام از طریق جامعه‌پذیری و القای ارزش‌های اساسی به اعضاء، حاصل می‌گردد.

تحلیل نظام آموزش و پرورش از دیدگاه کارکردگرایی: در این دیدگاه نظام آموزشی به عنوان بخش لاینفکی از کل نظام جامعه تلقی می‌شود که کارکردهایی همچون انتقال فرهنگ و جامعه‌پذیری را برای حفظ نظام اجتماعی جامعه، انجام داده است. جامعه‌شناسانی که به شیوه‌ی کارکردی، آموزش و پرورش را مطالعه می‌کنند غالباً آن را به عنوان نهاد اجتماعی و از لحاظ ساختار و کارکردهای سازمانی، نقش‌ها و فعالیت‌های سازمان‌ها و تحقق اهداف و مقاصد آن مدنظر قرار می‌دهند. منتقدان این روش بر آن‌ها که رویکرد کارکردی، آرمان‌ها، ارزش‌ها، علایق و انتظارات گروه‌های مختلف و متضاد جامعه را، در ارتباط با هدف‌ها و برنامه‌های نظام آموزشی نادیده می‌گیرد. انتقاد دیگر، دشواری تحلیل کنش‌های متقابل و پویایی‌های موجود در محیط‌های آموزشی همچون روابط مقابل میان دانش‌آموزان و معلمان از این دیدگاه است. افزون بر آن، این رویکرد با محتوای فراگرد آموزش و پرورش کاری ندارد. علی‌رغم این نگرش، افراد در ساختار نظام آموزشی، فقط ایفاگر نقش یا کارکرد به شمار نمی‌روند بلکه نقش و کارکرد خود را می‌آفرینند و تغییر می‌دهند. سرانجام این نظریه به صورت ضمنی فرض می‌کند که تغییر در نظام، تدریجی و آگاهانه بوده، تعادل آنان را بر نمی‌زند (علاقبند، 1390).

دیدگاه ستیز و تضاد: در حالی که نظریه توافقی بر یگانگی و ثبات تأکید دارد، دیدگاه تضادی بر ماهیت اجبار تأکید می‌ورزد. این نظریه بر آن است وجود گروه‌های ذینفع و رقابت جوهر همواره جامعه را در معرض کشمکش قرار می‌دهد. صاحب نظران این دیدگاه آموزش و پرورش را به منزله‌ی نوعی ابزار در دست نظام سرمایه‌داری تلقی می‌کنند. نظریه‌های تضاد، نظام‌های اجتماعی را به دو گروه متمایز دارا و ندار یا سلطه‌گر و سلطه‌بر، تفکیک می‌کنند. رابطه میان این دو گروه معارض، نابرابر و استثمار است. گروه مسلط، از امتیازات قدرت، ثروت و کنترل منابع مادی جامعه برخوردار است. گروه تحت سلطه، فاقد این است. در نتیجه، اهداف و برنامه‌های یک گروه غالباً در تضاد با اهداف و برنامه‌های گروه دیگر است. این رویکرد تحت تأثیر اندیشه‌های کارل مارکس و ماکس وبر پدید آمده‌اند (علاقبند، 1390). در این دیدگاه آموزش و پرورش رسمی هم یک امر روبنایی است. بنابراین مروج ایدئولوژی و حافظ منافع طبقه‌ی حاکم است و مدرسه با انتقال ایدئولوژی طبقه‌ی حاکم نظم موجود را مشروعیت می‌بخشد و از رشد تضادهای طبقاتی و حل آن‌ها به نفع طبقه‌ی محروم جلوگیری می‌کند. آموزش و پرورش با تربیت نیروی انسانی مورد نیاز به بقای نظام موجود کمک می‌کند و در باز تولید و تثبیت آن موثر است. در این دیدگاه چون نظام‌های طبقاتی مبتنی بر استثمار و مغایر با فلسفه زندگی اجتماعی انسانی هستند، باید از میان بروند. در این نیروهای متضاد به وجود می‌آیند که منجر به مبارزات طبقاتی و با روند انقلاب همراه هستند. در این

انجمن علمی آموزش و پرورش تطبیقی ایران

دومین کنفرانس بین المللی آموزش و پرورش تطبیقی
دانشگاه کاشان، ایران
International Conference on Comparative Education
kashan University, Iran

فرآیند زمینه برای تحول در امور آموزش و پرورش فراهم شده و به جای توسعه‌ی آموزش و پرورش به انقلاب آموزشی و به جای رشد شخصیت به تربیت انسانی انقلابی توجه شده است. هر چند در آثار کلاسیک این دیدگاه، تحول زیر بنا مقدم بر تحول روبنا و در مجموع انقلاب اجتماعی پیش نیاز انقلاب آموزشی تشخیص داده شده است، ولی در منابع معاصر مربوط به این دیدگاه امکان تحول در نظام آموزشی نفی نشده است؛ منظور از این تحول تغییر هدف و بسط مشارکت بین معلم و شاگرد و تغییر محتوای آموزشی متناسب با نیازهای جدید و روش هم‌اندیشی، هم‌پژوهی و هم‌آموزی و ایجاد محیطی مناسب‌تر جهت تربیت انسانی انقلابی یعنی مبارزه ضد بیداد، بهبود خواه، سیاست‌گرایی و کردار جوی برای تفسیر و تغییر جهان در جهت اهداف انقلابی خود است (عبدالهی، 1398: 60-61).

دیدگاه تعاملی: نظریه تعامل به دو دسته تقسیم می‌شود: یکی نظریه برچسب و دیگری نظریه مبادله می‌باشد. طبق نظریه برچسب اگر به کودکی فراوان گفته شود، کودن است؛ او این موضوع را به عنوان وجهی از خودانگاری خود می‌پذیرد و براساس آن عمل می‌کند. طبق نظریه مبادله کنش‌های متقابل ما متضمن دادوستد است یعنی کنش‌های متقابل، افراد و گروه‌ها را به الزامات و تعهداتی مقید می‌سازد. استفاده از این نظریه‌ها در آموزش و پرورش باعث تسهیل در فهم پویایی محیط‌های آموزشی می‌شود. این کنش‌ها هنگامی که به شکل ترکیبی کنار هم قرار گرفته و مورد استفاده قرار گیرند می‌توانند درک وسیع‌تری هم در مورد ساختارهای نظام تعلیم و هم در مورد تعامل گروه‌ها در محیط‌های آموزشی کمک رسانند (علاقبند، 1390).

دیدگاه انتقادی نوین: در این دیدگاه با توجه به رابطه‌ی آموزش و پرورش با سلسله مراتب اجتماعی، اقتصادی، سیاسی، فرهنگی موجود در همه‌ی جوامع امروزی عملکرد آن زیر سوال می‌رود. یعنی آموزش و پرورش به جای یکسان کردن فرصت‌ها، انحصار توزیع نابرابر آن‌ها در اختیار دارد، به طوری که فقراء باید مثل اغنیاء بیندیشند ولی همانند فقرا زندگی کنند. مردم قدرت و جرأت در اختیار گرفتن خود آموزی خود را از دست می‌دهند و به جای آنکه کار و تولید و سیاست و زندگی شهری و روستایی و غیره به منابع درسی تبدیل شوند و مدرسه در خدمت آن‌ها قرار گیرد. برعکس، همه‌ی آن‌ها به مدرسه وابسته می‌شوند. بنابراین، مدرسه تنها نهاد آموزشی نمی‌تواند باشد، آموزش رسمی از نظر اقتصادی، سیاسی و فرهنگی به ضرر توده‌های مردم است. پس آنان باید به آموزش غیر رسمی تحت نظارت خود و به دور از دخالت دولت و گروه‌های مسلط اقتصادی، سیاسی روی آورند (عبدالهی، 1398: 62).

انجمن علمی آموزش و پرورش تطبیقی ایران

دومین کنفرانس بین المللی آموزش و پرورش تطبیقی
دانشگاه کاشان ، ایران
International Conference on Comparative Education
kashan University, Iran

4. نتیجه گیری

نظام آموزشی هر کشور، بهترین ابزار برای ایجاد تغییرات اجتماعی همه جانبه و محقق نمودن خط مشی های اقتصادی، سیاسی و فرهنگی است. سرمایه گذاری فناوری و اطلاعات در سیستم آموزش و پرورش از اهمیت ویژه ای برخوردار است و آموزش و پرورش باعث تغییر ارزش ها و طرز تلقی افراد شده است و تغییراتی را در فرد و جامعه به وجود می آورد. آموزش و پرورش تطبیقی به معنای مقایسه آموزش و پرورش بین کشورهای مختلف است. مقایسه ممکن است به صورت ساده رویدادها را توصیف کند و یا آن ها را طبقه بندی نماید و مورد ارزشیابی و تعبیر و تفسیر قرار دهد. آگاهی از جایگاه اطاعات و فناوری ویژه ی آموزش و پرورش و نقش آن در تغییرات این سیستم در بسیاری از کشورها مورد توجه قرار گرفته است. بررسی علمی فناوری و ارتباطات نظام های آموزشی مختلف، به پیشرفت بیشتر نظام آموزش و پرورش کمک می کند. علم آموزش و پرورش تطبیقی حتی در غرب هم علمی نوپا است و در مرحله تئوری سازی و تبیین جایگاه خود قرار گرفته است. آموزش و پرورش در فرهنگ و تمدن ایران از قدمت و غنای شایسته ای برخوردار است. تکنولوژی آموزشی به معنای به کارگیری آخرین یافته های علمی در زمینه های سخت افزاری، نرم افزاری و استفاده از روش ها و راهبردهای آموزشی برای اجرای ماهرانه فرآیند یاددهی-یادگیری است. همچنین تکنولوژی آموزشی ذکر شد، این جنبه روش های طراحی نرم افزار یا مواد آموزشی را برای تسهیل یادگیری مورد تأکید قرار می دهد؛ در اصطلاح به این جنبه از تکنولوژی آموزشی، طراحی آموزشی می گویند. بررسی تطبیقی اطاعات و ارتباطات نظام آموزشی در کشورهای مختلف سبب تغییر نظام آموزشی کشورهای ایران و انگلستان شده است.

بسیاری از فعالیت های تکنولوژی و اطاعات ارائه شده است. در مراکز آموزشی انگلستان طرح گسترش ارتباطات و تکنولوژی اطاعات در سیستم آموزشی به خوبی وجود دارد. در کشور انگلستان فضاها براساس تکنولوژی ساخته شده اند و تجهیز می شوند. این تکنولوژی پاسخگوی نیازهای درسی افراد است. اجرای فعالیت های فوق برنامه نیز براساس تکنولوژی است و فضاهای متناسب با اطاعات آموزش و پرورش به وجود آمده است. اما تفاوت فاحشی بین فناوری و اطاعات نظام آموزش و پرورش ایران و انگلستان وجود دارد. قدمت فناوری و اطاعات آموزش و پرورش انگلستان بیش از ایران است، به گونه ای که فناوری نظام آموزش و پرورش ایران برگرفته از غرب می باشد. شیوه های نوینی در سیستم آموزش و پرورش ایران به وجود آمده است که برگرفته از نظام آموزش و پرورش انگلستان می باشد. سیستم های آموزشی از کشوری به کشور دیگر فرق دارند و منتقل می شوند. ایران جزء کشورهای در حال توسعه به شمار آمده است که آموزش و پرورش آن با چالش های مختلفی روبرو است. کمبود معلم در

انجمن علمی آموزش و پرورش تطبیقی ایران

دومین کنفرانس بین المللی آموزش و پرورش تطبیقی
دانشگاه کاشان، ایران
International Conference on Comparative Education
Kashan University, Iran

برخی از کشورهای در حال توسعه از جمله ایران از چالش‌های اساسی به شمار آمده است. در کشورهای در حال توسعه معلمان فقیر، آموزش ندیده و بی‌انگیزه، کیفیت آموزش را تضمین می‌کنند و اساس آن یک درک غیر تخصصی، ضعیف و کم سواد بودن معلمان است.

منابع

- آرمند، محمد (1394). بررسی و نقد کتاب آموزش و پرورش مقایسه‌ای، پژوهش‌های انتقادی متون و برنامه‌های علوم انسانی، پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی، سال پانزدهم، شماره چهارم.
- آقازاده، احمد (1370). آموزش و پرورش تطبیقی، تهران، 21.
- احمدی مقدم، حسین و احمدی مقدم، مقصود (1394). نقش تکنولوژی در نظام آموزش و پرورش، کنفرانس سراسری دانش و فناوری علوم تربیتی مطالعات اجتماعی و روانشناسی ایران.
- سعادت‌مند، محسن؛ رستگارپور، حسن و فاضلیان، پوراندخت (۱۳۸۱). مطالعه تأثیر آموزش به کمک کامپیوتر (CAI) بر یادگیری زبان انگلیسی سال اول دبیرستان و مقایسه آن با روش‌های سنتی آموزش، پایان نامه کارشناسی ارشد رشته تکنولوژی آموزشی، دانشکده روانشناسی و علوم تربیتی.
- شیخی، سعید؛ غلامی، هره‌دستی (1393). نقش فناوری اطلاعات و ارتباطات در آموزش، نشریه مطالعات آموزشی، مرکز مطالعات و توسعه آموزش پزشکی دانشگاه علوم پزشکی ارتش، سال دوم، شماره دوم، 42-58.
- ربانی، حسن؛ الهامی، حمیدضا؛ نورمحمدی، عباس؛ بربرستانی، محمد حسن (1398). بررسی تطبیقی نظام آموزش و پرورش ابتدایی ایران و کشور انگلستان، اولین کنفرانس نظام آموزش و پرورش ابتدایی ایران و کشور انگلستان.
- فرجاد، محمدعلی (1388). آموزش و پرورش تطبیقی، انتشارات رشد، تهران.
- علاقبند، علی (1390). جامعه‌شناسی آموزش و پرورش، تهران: مرکز داورى اتاق بازرگانى.

انجمن علمی آموزش و پرورش تطبیقی ایران

دومین کنفرانس بین المللی آموزش و پرورش تطبیقی
دانشگاه کاشان، ایران
International Conference on Comparative Education
kashan University, Iran

عبداللهی، محمد (1398). جایگاه و نقش آموزش و پرورش در فرآیند توسعه ملی ایران، فصلنامه‌ی علوم اجتماعی، شماره 2 و 3.

کاکا جویباری، علی اصغر؛ علی پور، احمد؛ حسن زاده، سعید (1387). واقعیت‌ها و چشم اندازهای نظام آموزش و پرورش ویژه: بررسی تطبیقی ایران با چند کشور توسعه یافته، پژوهش در حیطه کودکان استثنایی، سال هشتم، شماره 3.

کوی، لوتان (1375). آموزش و پرورش تطبیقی، ترجمه محمد یمنی، تهران: نشر سمت.

معدن‌دار آرانی، عباس؛ عباسی، پروین (1398). نگاهی دوباره به آموزش و پرورش تطبیقی و رسالت‌های آن، فصلنامه‌ی تعلیم و تربیت، شماره 90.

نجفی، محمود؛ مقامی، حمید رضا؛ حسینی، جواد؛ جعفری، نصرت (1394). بررسی میزان استفاده از تکنولوژیهای نوین آموزشی و ارتباط آن با پیشرفت تحصیلی دانش آموزان، فناوری آموزش و یادگیری، سال دوم، شماره 5، 80-102.

نظام آموزشی انگلستان، اصلاحات آموزشی، برگرفته از سایت:

<https://mahshar.com/world/research/edupol/countries>.

فخرآبادی، مینا (1398). تکنولوژی آموزشی در آموزش و پرورش، برگرفته از سایت:

<http://technology1357.blogfa.com/post/5>

Bingimlas, K.A. (2009). Barriers to the Successful Integration of ICT in Teaching and Learning Environments: A Review of the Literature. *Journal of Mathematics, Science & Technology Education*, 5(3), 235-245.

Sahin., D, Yilmaz., R (2020). The effect of Augmented Reality Technology on middle school students' achievements and attitudes towards science education, *Computers & Education*, Volume 144, January 2020, 103710.

Helynka, D (1991). Postmodern Excursions into Educational Technology. *Educational Technology*, No. ۳۱.

Mertala., P (2019). Teachers' beliefs about technology integration in early childhood education: A meta-ethnographical synthesis of qualitative research, *Computers in Human Behavior*, Volume 101, December 2019, Pages 334-349.